

І ТРИЗНА, І СПОНУКАННЯ ДО НОВИХ ДІЙ

ЧОРНОБИЛЬСЬКЕ ДЕСЯТИРІЧЧЯ...

Чорнобиль нагадує про себе щодня. А 26-го квітня пам'ятають про нього заговорюється як незагойна рана. Коли члени оргкомітету з підготовки і проведення заходів у зв'язку з десятию річницею аварії на ЧАЕС обговорювали питання, які саме акції слід здійснити, всі були одностайні: основні заходи мають бути спрямовані на посилення соціального захисту та охорони здоров'я населення.

До десятої
річниці
Чорнобильської
катастрофи
залишилось
20 днів

Щодо масових громадських і культурних заходів, то вони повинні мати урочисто-меморіальний характер і під час їх проведення слід витримувати такт, якого потребує трагічна сутність Чорнобильської аварії. Адже тисячі життів забрав за минулі роки Чорнобиль. Десятки тисяч людей зробив хворими, інвалідами, завдав непоправної шкоди генофондові нації. А скільки людських доль порушив, примусивши мешканців Полісся переїждати з рідних місць у нові поселення, звикати, пристосовуватися до нових умов!..

Маємо поіменно згадати справжніх героїв, які віддали своє життя, вгратили здоров'я, гасячи пожежу на 4-му блоці ЧАЕС, розгрібаючи радіоактивний графіт, відводячи з-під реактора отруєну радіацією воду, забезпечуючи ядерну та радіаційну безпеку станції, прокладаючи дорозги, надаючи медичну допомогу постраждалим...

Водночас річниця спонукає нас ще раз звернути погляд у недалеке минуле, ще раз проаналізувати, чого ми досягли, долаючи жажливу спадщину некерованого «мирного атома», і з дистанції сьогодення оцінити небезпеку, з якою зіткнулися.

Головні напрями роботи було визначено ще у проекті «Національної програми ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи і соціального захисту громадян на 1993-1995 роки і до 2000 року» - документі, який досі не набрав чинності через складну ситуацію в країні. Нині, з урахуванням обставин, він доопрацьовується і невдовзі поновлену програму буде затверджено.

Відповідальність за більшу частину накресленого покладено на Мінчорнобиль. Передбачено введення в дію ряду об'єктів лікувально-санаторного призначення: таких, як пусковий комплекс Київської обласної дитячої лікарні, обласний онкодиспансер у Чернігові, корпус «Матері й дитини» у Камені-Каширському Волинської області, дитячі центри радіаційного захисту в Житомирі, селищі Кам'яний Брід Житомирської області.

Важливим заходом є реконструкція радіологічного відділення Інституту ендокринології та обміну речовин імені В.Комісаренка Академії медичних наук України. Благородну справу зробив Гуманітарний офіс Європейської Комісії «ЕСНО», який передав інституту дороге ефективне лікувально-діагностичне обладнання для лікування раку щитовидної залози. Нині Мінчорнобиль зосереджує зусилля, щоб налагодити чітке фінансування і забезпечити належний організаційно-технічний рівень робіт.

Здійснюючи заходи, пов'язані з переселенням постраждалого населення, ми зіткнулися з певними труднощами. У зв'язку з тривалістю цього процесу, який розпочався 1989 року, в зоні безумовного (обов'язкового) відселення відбулося природне збільшення сімей. Чимало з них категорично вимагають надати їм окреме житло. Це є наслідком обмежень, пере-

дбаних для зони безумовного (обов'язкового) відселення: заборонені індивідуальне будівництво, прописка і перепрописка, взяття на квартирний облік для поліпшення житлових умов, приватизація, взагалі розв'язання житлових питань, окрім відселення.

Ще одна проблема пов'язана з тим, що мешканці ряду населених пунктів зони обов'язкового відселення з Рівненщини і Житомирщини відмовляються від переселення. Отже, і урядовцям, і парламентаріям, і працівникам місцевих виконавчих органів доведеться чимало попрацювати, щоб розв'язати цей вузол.

Це лише частина проблем, породжених Чорнобилем. Спробу узагальнити досвід, нагромаджений за 10 років, проаналізувати здобутки і прорахунки, визначити найважливіші напрями досліджень і практичної діяльності з подолання чорнобильського лиха на новому етапі зроблено під час підготовки національної доповіді, яку буде подано міжнародному співтовариству на наукових конференціях в нашій країні і за кордоном. Працівникам Мінчорнобиль у цьому допомагають фахівці Національної Академії наук України, Академії медичних наук України, міністерства охорони здоров'я, Мінсільгоспроду та інших відомств.

Але події, пов'язані з підготовкою до 10-ї річниці катастрофи, показали, що інтерес з боку світового співтовариства до чорно-

Диво-сосна з Рудого лісу. Золотим бурштином і росю заголосила вона тоді, коли вразила її радіація. Не за собою плакала, за друзями-деревами, і людьми з білокам'яної Прип'яті, з милого серця Полісся.
Знімок із фотоархіву "ВЧ".

бильських проблем падає. Тож, плануючи і готуючи заходи за участю представників близького й далекого зарубіжжя, сподіваємося на більший розголос чорнобильських проблем, що сприяло б залученню до їх розв'язання міжнародних, регіональних організацій, окремих країн. Важливі науково-практичні конференції відбудуться в Києві, Мінську, Відні, вахтовому селищі Зелений Мис.

Цікавою й корисною була міжнародна спеціалізована виставка «Чорнобиль: екологія, людина, здоров'я», яку Мінчорнобиль підготував спільно з фірмою «Зовнішек-спобізнс» Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі. Нині ведеться інтенсивна робота зі створення експозицій ще кількох виставок, одну з яких буде проведено в «Українському домі». Готуються матеріали для публікацій з різних аспектів Чорнобильської трагедії, прес-конференції, брифінги.

Усі ми пам'ятаємо, як з самого початку надзвичайної ситуації на ЧАЕС інформація про те, що трапилось, була неповна, неточна, а часом недостовірна. Чимало міфів, перекохань, домислів залишається навколо Чорнобилья і тепер.

Вкрай необхідно вквітати-решт прояснити обставини кінця квітня 1986 року і показати реальні масштаби катастрофи у просторі й часі, висвітлити величезну самовіддану роботу людей з подолання її наслідків. Вже знято документальний відеофільм «Чорнобиль: роки і долі», у виробництві - буклет «Мінчорнобиль: слідами катастрофи», наукова монографія «Чорнобильська катастрофа», кольоровий фотоальбом «Ймення зорі Чорнобиль», фотоальбом, присвячений історії та культурі зраненої поліської землі.

Ми надаємо великого значення і підготовці інформаційних матеріалів широкого спектра для внесення їх до міжнародної комп'ютерної мережі «Інтернет». Під'єднати до неї нам допомагає міжнародна організація «Союз Чорнобиль». Вона взаємодіє із своїми представниками у Сполучених Штатах Америки, які вишукують для виконання технічних робіт благодійні кошти.

Нещодавно у пресі було надруковано Звернення уряду України до світової та української громадськості з приводу 10-ї річниці Чорнобильської катастрофи, в якому уряд повідомив про додаткові заходи, спрямовані на полегшення долі постраждалого населення і закликав міністерства, відомства, уряд Автономної Республіки Крим, державні адміністрації, підприємства й установи всіх форм власності надати йому повну і дійову підтримку. У зверненні також висловлено сподівання, що на цей заклик відгукнуться керівники комерційних структур і банків, приватних підприємств, фондів і зроблять свої благодійні пожертвування на добрі справи.

Організаційним комітетом з підготовки та проведення заходів у зв'язку з 10-річчям Чорнобильської катастрофи відкрито рахунки, на які можуть бути переказані кошти:

валютний рахунок 3888070604 у Укресімбанку, МФО 322313 (252001, Київ-1, Хрещатик, 8) і спеціальний карбованцевий рахунок 1700552 в Міській дирекції Укрсоцбанку, МФО 322012 (252005, Київ-5, вул. Дмитрова, 3)

Ми звертаємося також до наших співвітчизників за кордоном, до всіх, кому близькі й зрозумілі біль і страждання людей: порадьтеся зі своїми колегами на роботі, рідними й близькими і, якщо є така можливість, зробіть свій внесок у цю благородну справу.

Уряд України виступає гарантом відповідального використання коштів з урахуванням побажань тих, хто даруватиме, здійснення суворого контролю за їх витратами і обіцяє інформувати про це широку громадськість.

Володимир ХОЛОША,
міністр України у справах захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС.